

O králi Ječmínkovi

OSOBY: VYPRAVĚC

VĚRA

VENDA

POUSTEVNÍK

VĚNEK

SVATAV

VYPRAVĚC: Příběh o králi Ječmínkovi začíná v době, kdy země moravská neměla krále. Lidé toužili po vladaři, který by byl moudrý a ke všem lidem spravedlivý. Kde však takového krále vzít? Páni, kteří měli krále vybrat, mysleli jen na jednoho muže. Tím mužem byl Věnek, pán z hradu Chropína na Přerovsku. Pan Věnek byl po celé Moravě známý jako člověk, který je ke svým poddaným vlídný a spravedlivý. Jeho hospodářství vzkvétalo a lidem, kteří mu podléhali, se dařilo dobře. Když zemané pana Věnka požádali, aby usedl na trůn, pán z Chropína si stanovil podmínku, že dříve, než se ujme vládařských povinností, projede moravskou zemi, aby poznal, jak lidé žijí.

VĚRA: Jsem smutná, že mě tu, Věnku, necháš o samotě.

VĚNEK: Netrap se, má milá, brzy se vrátím. Budu spěchat o to víc, že se těším na děťátko, které nosíš pod srdcem. Uznej, že musím poznat zemi, kterou mám spravovat.

VĚRA: I když je pravda to, co říkáš, přesto mám strach.

VENDA: Vzácná paní, uvědomte si, že všichni chtějí vládu pana Věnka proto, aby se v naší zemi žilo lépe.

VĚRA: Jenže změnit život v celé zemi nebude snadné. Žijí zde lidé dobří i zlí a na tom nikdo nic nezmění.

VYPRAVĚC: Přes obavy své ženy se pan Věnek s družinou vydal na cestu. Projížděli moravskou zemí, zavítali do severních hor i na úrodná pole na jihu. Cestovali už tři měsíce a pán z Chropína stále poznával zemi, které měl vládnout. Všude, kde se zastavil, byly pro budoucího krále připraveny nákladné hostiny, končící hlučnými radovánkami. Při dobrém jídle a pití slyšel pan Věnek jen samou chválu a pochlebování. A jak plynuly dny, pan Věnek si začal myslet, že mu všechna ta chvála právem náleží.

VENDA: Sám jsi, pane Věnku, poznal, jak si tě lidé váží. Snášejí ti všechno nejlepší a už teď žiješ, jak se na krále sluší a patří.

VĚNEK: Však jsem také ztloustl, že sotva na koně vylezu. Každé ráno mám z noční hostiny těžkou hlavu.

SVATAV: Pane, měli bychom se vrátit domů. Na Chropíně se určitě dějí radostné věci.

VENDA: Co by se dělo. Svatave, tobě se stýská. Král však musí být tam, kde se něco děje, a ne se schovávat na zastrčeném hradě.

SVATAV: Takhle nemluv, pane Vendo. Dobře víš, že královna se těší na dítě a netrpělivě čeká na svého muže.

- VĚNEK: Skončete ty řeči! Vždyť jsme na zpáteční cestě. A nemysli si, pane Vendo, že Chropín je zastrčená díra. Brzy z něj udělám sídlo krále.
- VYPRAVĚC: Když se na Chropíně dozvěděli, že se pan Věnek vrací, přichystali mu slavnostní uvítání. Jakmile se pan Věnek objevil, jeho žena mu padla kolem krku. Plakala radostí a věřila, že na hradě se bude žít tak šťastně, jako se žilo dříve. Jenže pan Věnek se změnil. Hospodářství ho přestalo zajímat. Chtěl žít jako velký vladař, a proto pořádal okázalé hony. Každou noc se pak na Chropíně hodovalo a halas byl slyšet do dalekého okolí. Žena pana Věnka tohle všechno viděla a byla den ze dne smutnější.
- VĚNEK: Hej, sklepníku, spíš, nebo co? Dokud král neusne, musí být všichni vzhůru.
- VENDA: Ach králi. Dnešní noc byla skvělá. I kejklíři byli znamenití. *(Odchází.)*
- SVATAV: Lahůdky, vína, hudebníci, kejklíři, to všechno stojí hříšné peníze. Pokladnice se pomalu prázdní.
- VĚNEK: Co to slyším? Já, král, se mám bavit o penězích? Od čeho jsou daně. Má země je bohatá.
- SVATAV: Daně jsme zvýšili, ale sedláci křičí, že už víc platit nemohou.
- VĚNEK: Tak je trochu přitlačte. Dobře vím, že mají plné sýpky obilí

a potají se mi vysmívají. Když nezaplatí, tak jim pro výstrahu nařežte!

SVATAV: Jen aby lidem nedošla trpělivost. Mohli by se vzbouřit. (*Odchází.*)

VĚNEK: To si mohou zkusit. Vojáci jim ukážou, koho mají poslouchat.

VYPRAVĚC: Tak to šlo noc co noc. Celý hrad se baval, jen žena pana Věnka ne. Mnohé noci proplakala v ústraní. Doba, kdy se jí mělo narodit dítě, se blížila. Nešťastná paní se rozhodla, že řekne panu Věnkovi pravdu do očí. (*Klepání na dveře.*)

VĚNEK: Co je zase? Nechci nikoho vidět, bolí mě hlava.

VĚRA: To jsem já, tvá žena. Musím s tebou mluvit!

VĚNEK: Už zase? Co po mně chceš? (*Žena vejde.*)

VĚRA: Věнку, zvykl sis slyšet jen samou chválu od pochlebníků, kteří se kolem tebe točí. Pravdu se od nich nedozvíš, tu ti povím já.

VĚNEK: Budeš královnou, co chceš víc?

VĚRA: Nic, vůbec nic. Chci jen, abys byl jako dříve. Laskavý a hodný.

VĚNEK: Dobře tomu rozumím. Chceš, abych tančil, jak ty pískáš.

VĚRA: Kdybys věděl, jak ráda bych tě poslouchala. To bys ale musel vyhnat všechny ty podlézavce, kteří s tebou pijí po nocích.

VĚNEK: Jsou to čestní lidé.

VĚRA: Pěkně čestní. Chválí tě, protože máš peníze. Cožpak nevidíš, že se tě každý bojí? Přemohla tě pýcha. Vzpamatuj se, Větku, proboha tě prosím.

VĚNEK: Tak dost! Teď už sis dovolila příliš!

VĚRA: Nepřestanu, dokud nedostaneš rozum. Ani na naše dítě se neohlížíš. K pravdě jsi hluchý!

VĚNEK: Ven! Ztrať se mi z očí nebo se neznám!

VĚRA: Cožpak jsi zešilel? (*Věra utíká.*)

VĚNEK: Já ti dám, že mě nenávidí! Ty mě nenávidíš! Strážě! Vsaďte ji do vězení!

VYPRAVEČ: Ale strážě jako by se do země propadly. Rózezlený pan Věnek se tedy rozběhl za ženou sám. Byl však pomalý a za chvíli ji ztratil z dohledu. Nešťastná žena proběhla hradní bránou a vběhla na lesní stezku. Běžela jako smyslů zbavená. Brzy se ocitla u lánu ječmene. Unavená a rozrušená ulehla mezi klasy. Tam se jí navečer narodil synáček. Pán z Chropyně se po neúspěšném pronásledování zcela změnil. Začal vyhledávat samotu a vysílal své lidi na všechny strany, aby jeho ženu našli. Vše bylo však marné. A tak se dal do hledání sám. Jednoho dne v lese narazil na poustevníka.

VĚNEK: Neslyšel jsi, poustevníku, o ženě, která v ječném poli porodila dítě?

POUSTEVNÍK: Pozdě lituješ, pane. K čemu je ti bohatství a nádhera, když jsi ztratil to nejcennější. A protože ses moc provinil, nikdy svou ženu ani dítě nenajdeš. Tvůj syn se stane králem Moravy, a to slavným králem. Jak tebe lidé proklínají, tak jeho budou milovat. Jdi a číň pokání.

VYPRAVĚC: Zdrčen se vrátil pan Věnek na svůj hrad. Zbytek svých dní dožíval v žalu. Ten se s postupem času stupňoval, až jednoho dne pán z Chropyně jeho tíhu neunesl a sáhl si na život. Když král Ječmínek vyrostl, objevoval se čas od času na různých místech moravské země. Vznikl tak dojem, že je všude a nikde. Od té doby se na Moravě věří, že král Ječmínek stále žije a že se objeví v čele neporazitelného vojska, až bude zemi nejhůře. Jsme rádi, že tě máme, Ječmínku, ale doufáme že tvé pomoci nebude nikdy třeba, říkají lidé.